

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XII

Reus, Dimars 2 de Mars de 1897

Núm. 3.206

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . P. as. 1
6 provincies trimeses 3 50
Extranger y Ultramar 7
Anàtics, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 7 (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerias d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, plassa Sant Jaume, 2.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

CENTRO VITICOLA DEL VALLÈS

GRANS CRIADERS DE CEPES AMERICANS E HISPANO-AMERICANS

EN
Montmeló, Parets, Montornès y Moncada

25 hectàrees de Plantacions

VIUDA Y NEBOT DE ANTON DELMAS

Propietaris viticultors, proveïdors dels principals Centres, comarcas agrícoles, viviers oficials y particulars del Extranjer, Península y Balears, premials ab gran diploma de mèrit en lo Concurs vití-vinicola de Badalona de 1892. Representació en totes las provincies d' Espanya.

Demànis lo Catàlech General núm. 9 de 1896-1897.

Empelts.—Barbats.—Estacas.—Seleccions perfectas.—Autenticitat garantidas.—Pera telegramas: ANTON DELMAS, Barcelona

V. da Y NEBOT DE ANTON DELMAS

DIRECCIÓ GENERAL
Ponent, 61, Barcelona

SUB DIRECCIÓ
Mar, 46, Valencia

REPRESENTANT EN LA PROVINCIA DE TARRAGONA
Pere Fàbregas, carrer S. Joan, 28 primer.—Reus.

● SE ● RETRATA ●

TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
LOS LABORABLES A PE-
TICIO.

NOVAS FOTOGRA-
FIAS EN CO-
LORS.

OPERA tots
LOS DIUMENGES.

TORRES, FOTOGRAFO

Passeig de Mata, 12,
REUS.

Dias de despaig tots los festius.

SECCIÓ DOCTRINAL

LO DISCURS DE PEREDA

EN LA ACADEMIA ESPANYOLA

(Continuació)

D' aquest modo va l'extranjerisme infiltrat en nostra vila social; en las costums que seguim, dintre y fora de la llar; en los noms de las cosas més usuals y corrents; en las ideas que ventilém, en las lleys que ns regeixen, y fins en la llengua que s' parla, y en los llibres que s' llegeixen, y en la atmósfera que s' respira. Y jo pregunto en vista d'aixó: ¿se pot construir ab aquests materials estranjeros, y sens un miracle de Deu, una obra espanyola, en lo sentit en que deu pendres aquesta paraula quan se tracta d'obras d'art? Respongui lo més obcecac modernista, y adverteixi de pas que, al negar aquesta condició a aqueixa novel·la que tantas y tantas altres eminentíssims s' posseixen, no faig més que reclamar lo que l' vulgo equivocadament li adjudica, pera donérslo a qui perteneix en bon dret; a la novel·la regional, motiu d'aquestas descosides é insignificants observacions. Perque, ó no hi ha novel·la propiament espanyola, ó ho es aquesta, feta precisament ab los elements indígenes desdenyats ó desconeguts per l'altra; ho es, repeteixo, aquesta novel·la, la novel·la de la provincia, la novel·la del camp ó de la costa; la del poble, en fi, alt ó baix, urbà ó rústich, pero poble sempre, lliure encara del contagi d'aqueixa invasió estranya; que tot ho desnaturalisa, confundeix y amontanya; del poble ab sas lleys, usos, grandesas y miserias, virtuts y preocupacions, y, sobre

tot, ab sa llengua original, rica y briosa; ab sos modismes provincials, que sob, al dir d' una autoritat (1) que no rebutjaréu vosaltres segurament, «la savà, lo such de la hermosa llengua castellana»; de la llengua del Quijote, y de tot l' inapreciable tresor de nostra literatura clàssica, del qual es part principalíssima la novel·la picaresca dels sigles d' or, y quals Guzmans de Alfaracre, Lazarillos de Tormes, Rinconetes, Manipodios, Pablos de Segovia y altres tals, ben poch tenen, en veritat, de caballers elegants de saló, ó de personatjes de Parlaments y Academies: ilustre y may bastant ensalsat «abolengo» del actual realisme castellà, ben escàs, per desdita, en lo vertiginós moviment literari de nostres dias; realisme apenas advertit per los línecs de la crítica fa poch mencionada, y aixó pera considerarlo com esforços, «molt plausibles», d' imitació del intrús, desconsolador y, a menut, mal olient naturalisme; que a extrems tals condueix la ceguetat humana, ó la forsa de la rutina pedantesca, que tant monta.

Donchs bé, senyors Académichs, y salvo sempre millor parer que l' més: jo crech que si no s' otorga a la novel·la regional contemporánea lo títol de *castizamente española*, hi ha que negárseli també a las citadas dels sigles d' or de nostra literatura; perque, mal ó bé, fetas están las d' avuy ab los mateixos elements que las d' ahir, y la condició de la hetxura no modifica en res la qualitat de las cosas.

Ab temps que jo no vull robarvos, se podrian establir aquí unas cuantas diferencies molt substancials entre las dos castas de novel·la a las quals vaig referintme, pera vindre a parar a que essent, com es, la moderna, la de fondo anàlisis, la filosófica y social, la anomenada, en fi, en castellà vigent, encarque ben poch castis, «alta novel·la»; essent aqueixa, repeteixo, la preminent avuy, no tan per la forsa de la mode, com per lo valor positiu que li han donat sas grans prenas artísticas, no es l' altra, la popular, cosa de menospreciarse, y molt menos presa en lo punt de perfecció a que ha arribat la primera.

Vos diria, entre altres cosas, que aquesta novel·la es a la regional lo que ls cuadros de taller son a las pinturas murals: hi ha en aquélla major luxa de composició y d' estudi del model: l' altra es, en cambi, més espontánea y briosa. La primera es la novel·la de las ideas; la segona es preferentment la dels fets, més real, menos retórica. Aquélla estudia las cosas en l' estat en que las posa l' moviment incessant de las novetats que passen; aqueixa prefereix lo inamovible y durader; la una puleix y cinczella, investiga y enfonsa en los organismes socials influhats per l' anomenat *medi ambient*; l' altre esculpeix las figuras de sos cuadros en la roca mateixa dels monts, al aire lliure y a la llum del sol.

(1) Menéndez y Pelayo.

La primera busca pera fondo de sas creacions l' «aliño artificioso de la ciudad», hetxura dels homes; la segona la naturalesa, obra de Deu é inmutable y de tots los temps. Aquélla se cuida y s' paga més del dibuix, de las filigranas; aqueixa, del colorit. Per aixó es més senzilla, y per ser així, menos interessant que l' altra pera la gran massa de lectors que respiran lo mateix ambient que l' novelista que produheix la de son gust... encarque estirant un poch la materia y sense gran esforç, aixó del *interés* en las novelas (que no es sempre lo *placer estètic*) podria també donar motiu a altra llarga sèrie de consideracions que jo faria de molt bona gana, sense l' temor de molestarvos ab ellas. Perque, en primer lloch, ¿qué s' entén per *interés* en una novel·la? Pera un lector adotzenat, lo que resulta de las complicacions y sorpresas de son argument. Tot lo demás sobra pera éll en lo llibre.

Pera altre lector, dels que s' anomenan simplement «ben educats», es dir, dels que van molt a punt en lo de viure a la mode, discretas a sa manera y correctament «duchos en todos los tiquismiquis» de la bona societat, l' *interés* consisteix en que cada personatge y cada accessori ocupi en la novel·la de «son mon» lo lloch corresponent; que l' marquès sia sempre marquès, y l' lacayo, lacayo; y, per últim, que tot acabi en lo llibre com los gladiadors romans sobre la arena del circo: ab la elegancia que demanan l' escenari y ls personatjes.

Pera altres lectors més *modernistas* encare, es dir, pera ls tètichs de la negació y del dubte, que son los *melenudos* d' ara, l' *interés* estriba en lo escarpel sutil, en l' anàlisis minucios de las profunditats del esperit humà; profunditats tristas, ¡molt tristas!... negres si es possible, y en las quals no existeix res, absolutament res de lo que hem suposat en ellas los simples mortals: res per consegüent, d' impulsos verges, d' ideas mares, de sentiments natus, espontanis; res d' amor cego, desinteressat y noble, com recurs, com element artístich. Aquest es axaque de tontos, rutinari y vetust. Si acás, la propietat purament filantrópica y rahonada, a fi de que l' marit, home dels refundits en los últims troquels, que no es capàs de fer ditosa a sa muller, encarque la estima y colma de respectes y de luxos, acabi per donarli, gustosa y espontàniament, la llibertat que ella desitja pera ser més feliç ab l' *aymunt*, consentit y acceptat, fa temps, en lo domicili conjugal; que a aqueixa y a molt mes obliga la dignitat del home non, somesa a la ley de sa rahó soberana y lluminosa; lley que desconegueren ó protanaren lliatimosaament los galans puntillosos de Lope y Calderón. Molt «moillo nou» pera tot, y res, per consegüent, de Providencia de teuladas abaix ni de teuladas a dalt; algún cadàvre que altre per la terra al final, y, si acás, l' «home superior», héroe de la novel·la, gosant-

se a son modo en aquella palpable demostració de la consistència y bona qualitat de sa tēssis redemptora, y condensant son sentir humanitari en un aforisme rim-bombant, molt semblant a la blasfēmia d' altres temps.

(Se continuard.)

Expedients d' exempcions de quintas

TRAMITACIÓ (1)

Reglas especiales segons la classe d' expedients.

Examinadas en lo número del prop passat dimecres las disposicions de la ley y reglament de Reclutament y Reemplás del exērcit generals a tota classe d' expedients, es precis dir quatre paraulas de las referents a cada una de las exempcions.

Exempció de pobresa.—Se considerarà pobre a una persona, diu la regla séptima del artículo 88 de la ley, encara que posseheixi alguns bens, si privada del auxilli del fill, net ó germá que deu ingressar en filas, no pogués proporcionar-se ab lo producte de dits bens los medis necessaris pera sa subsistència, y pera la dels fills ó nets menors de 17 anys complerts, tenint en compte lo número d' individus de sa familia y las circunstancias de la localitat.

Per a la tramitació del expedient en que s' alegui aquella exempció, deurán tenirse present las següents regles, además de las generals a tota classe d' expedients de que vārem ocupar-nos en lo número del dimecres passat.

1.ª Declararán en los expedients y baix jurament quatre testimonis que no poden ésser parents, dependents, amichs íntims ó eleuichs, entre ells y qui alega la exempció, dos d' ells havrán d' ésser designats pel que preté eximir-se y altres pel Ajuntament tots quatre testimonis han de ser xicotís ó pares d' aquestos del any en que s' tramiti l' expedient y en son defecte del any següent.

2.ª Informe del Alcalde de barri del domicili del interessat y en las poblacions en quinas no n' hi hagi, informará l' tinent d' Alcalde del districte.

3.ª Unió al expedient de las partidas de que se fan referencia en números passats y certificat d' amillrament ó contribució.

4.ª Oferiment al expedient a tres xicotís ó pares d' aquets, pera que aleguin lo que tinguin per convenient ó presentin lo document ó justificants que vulguin. Aquestos xicotís han d' ésser del mateix allistament, y dels que tinguin número més alt al que reclama es dir, que si reclama per exemple, lo qui te número 94, los tres xicotís serán lo 95, 96 y 97 si l' que reclama es un dels últims números, per contar los tres xicotís se passarà, del últim número al que l' tingui més baix. Si no hi hagués prou xicotís se ciliará al del allistament del any següent.

5.ª Fer constar en l' expedient, per diligencias aquest oferiment que deuen firmar tots los interessats si desisteixen de tota reclamació ó están conformes en lo fet. S' entén aixó sense perjudici del dret que te qualsevol altre xicot pera oposarse a la exempció si s' cregués perjudicat.

6.ª Informe per escrit del síndich del Ajuntament.

7.ª Resolució del Ajuntament sobre la pobresa tenint en compte: primer, preu de las subsistencias en la localitat; segon, arrendament que pagan las classes menes acomodas, tercer, número d' individus que componen la familia, edat y sexe de cada un; quart, total que necessita la familia per viure.

Per regla general diu l' artículo 65 del Reglament se considerarà pobre a tota persona que guanyi un jornal de 3 rals diaris, contant-se un ral més pera cada una de las personas de la familia.

8.ª Acabat l' expedient, lo fallo haurá de contenir: ó la declaració de pobresa ó la denegació pera no quedar justificada; en lo primer cas estarà exemp del

(1) Si bé en l' artículo 73 del Reglament de Reclutament y Reemplás del exērcit de 23 de Desembre de 1896 disposa que no s' reconeixerá valídels als expedients que s' instrueixin per medi d' impresos, y aixís ho digueren en l' altre número, ab data de 19 de Febrer últim s' ha dictat pel Ministeri de la Guerra una R. O. circular (Gaceta del 27 de Febrer) en la quina s' disposa, que tenint en compte que la tramitació d' expedients manuscrits, ha de constituhir una verdadera dificultat en seccions de molt vehinet atés lo breu terme que la ley concedeix pera la instrucció y fallo de dits expedients, queda autorisat l' ús d' impresos en tot lo que s' referix a tramits y fórmulas rigurosament legals, devent ésser manuscrits, precisament las declaracions dels testimonis, lo parer del síndich y l' acort del Ajuntament en lo relatiu a la exempció del servey del xicot a qui s' refereix l' expedient.

pago de costas, drets, paper sellat; en lo segon se l' condempnará al reintegro del paper y pago de drets y costas.

9.ª Al final del expedient deu fershi constar per diligencia tant la exempció de drets, com la condempná a son pago, segons se declari ó denegui la pobresa.

10.ª En tot lo demés végis lo dit en lo número del dimecres últim a las disposicions generals que deuen també tenirse en compte, ja per lo que s' refereix a la tramitació, com a la responsabilitat del Ajuntament y recursos contra ls seus fallos.

Exempció del fill únic que manté a son pare, mare, ó avi etc.—Per a la tramitació dels expedients en quins s' alegui aquesta exempció deuen tenirse en compte las següents regles:

I. Totas las generals als expedients de quinas parlarem en l' article passat.

II. Ha d' observarse iguals formalitats que en los expedients de pobresa, de modo que tot lo dit respecte d' aqueixos es aplicable a la exempció de que ns ocupem.

III. Ha de justificarse además: primer, que l' xicot que pretén eximir-se manté ab son treball a la persona que produheix la exempció y segon que privada aquesta persona del auxilli del xicot no podria materialment subsistir ni éll ni sa familia.

Condicions en que ha de trobarse lo pare ó avi per produhir exempció a favor del fill ó net que ls mantingui.—Deu distingirse entre l' pare ó avi majors de 60 anys, dels que no arribin a aquesta edat: en lo primer cas se considerarà com impedit encara que s' trobi en disposició de treballar al temps de ferse la clasificació del xicot; en lo segon cas han de tenir impediment procedent de malaltia habitual ó defecte físich que no ls hi permeti l' treball corporal pera adquirir sa subsistència.

En altre número parlarem de las demés exempcions.

CRONICA REGIONAL

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del día 1 de Mars de 1896

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroida	GRAU d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER par-ticular
9 m.	760	67	0.0	0.4	Ras	
3 t.	761	66				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direcció	NUVOLS classe	can
	Maxima	Minim.	Term. tipo			
9 m.	Sol. 28	3	17	S. 0	CunNin	0.3
3 t.	Sombra 17		15	O.	id.	0.3

No fa pas molts dias que en virtud d' un suelto de la publicació madrilenya *La Ley*, cridavan la atenció del Ministeri d' Hisenda sobre la tributació de varias poblacions entre las quals hi estava compresa la nostra, deyam lo que a nostre judici s' mereixia aquella publicació y dit assumpto, y ho deyam per una rahó poderosa, que desgraciadament ha resultat certa, per que suposavan a la noticia una *cua* molt extranya.

Si, nosaltres al llegir la noticia en cuestió, llegirem també *entre líneas*, que lo que semblava un avis amistos al Ministeri d' Hisenda, no era mes que l' desitj d' una ambició mal reprimida; que lo que en aquella noticia s' buscava, era satisfacer una ambició personal sempre condemnable, quant se busca realisar-la a las costellas d' aquesta necessitada classe industrial, que soporta ab una fermesa sobre natural la crisis mes insistente y que apasar de subvenir a las cargas del estat tant bé com pot, troba en recompensa, nous agravis a la seva bona fé.

Lo vigent Reglament industrial per una part, que com sortit d' un *cacumen* d' un polítich d' un Madrid, d' una persona que no mes a Madrid coneix, ha de ser injust, no pot amollarse de cap de las maneres a las regles y necessitats de las poblacions subalternas y aixó que sembla no mes una falta en lo legislador per lo desconeixement complet que té al legislar de lo que son las provincias, es precisament la condició que l' fa explotable. Qui de Reus, que no sigan los grans industrials pot matricularse en la tarifa y classe que l' vigent Reglament lo senyala? Ningú. Contestarém per ells nosaltres; pero si estarán matriculats en la classe que a ells correspon *legalment* que es aquella que ls permet recullir los recibos, sense que passin a la Agencia executiva ni donguin peu a expedients d' insolvencia y fallits. Mes ara, arrendadas las contribuciones de la provin-

cia a un particular, D. Frederich Ramon, millor dit, la cobrança d' ellas, es menester pera negoci exclusiu d' aquest, que aquellas aumentin ja que a major cantitat recaudada, es mejor lo premi de cobrança; y com aixó hauria sigut difícil per no dir d' impossible realisació tal com la investigació s' venia fent, s' ha necessitat nombrar nous investigadors, *sense paga*, pera que separadament dels nombrats per l' Estat y ab sou, practiquin visitas a tota classe d' establiments y formulin denunciacions, aperiitio, aquest últim fet, que pot satisfacer lo que s' busca, per quant la tercera part de las multas que s' imposin als suposats defraudadors serán y son per los denunciadors.

Lo Recaudador per aquesta provincia, per ara no mes ha nombrat a set *Investigadors sense sou* (també, no pagantlos, ne podia nombrar molts més) y sembla que la Delegació d' Hisenda ha tingut a bé lo ratificar aquells nombraments.

A Tarragona aquets nous funcionaris han fet son *debut* formant variis expedients y es de suposar que aqueixa mateixa setmana vindran a donar los disgustos als contribuyents industrials d' aqueixa ciutat.

Mentres ells no vingan, a nosaltres nos toca estar a la expectativa: quan siguin aquí y fassin las sevas visitas ja procurarem enterarsen y si quan d' *Inspectors* ab sou s' ha tractat, hem sigut dels primers en donar lo crit d' alerta, poden comptar los nostres suscriptors lo que dirém ara, tractantse d' empleats *sense paga*.

Los balls que ans d' ahir a la nit, tingueren lloch en las societats de recreo d' aquesta ciutat se vegeren favorecuts per un número de disfressas, bastant numerós.

En la impossibilitat de ferne una ressenya de tots ells y desde l' moment de que l' que poguém dir d' una de las societats se pot aplicar a tots las restants, n' escullirém una, «El Círculo», per que es la única a la que hi concórregueren disfressas, que no mes ho son durant uns quants balls y en lo citat saló.

Presentava aquest, a la una de la matinata, un agradable cop de vista. La varietat de trajos y colors, la profusió de llum y la extraordinaria concurrencia que l' ompia, indicavam millor que las mateixas máscaras, un ball de carnaval.

No foren gayrés, podríam dir cap, las disfressas que s' distingiren per sos trajos capritxosos ó per sa novelat y originalitat: las mes vestían trajo *chino* y portavan mocador de *Manila*, sense ser xulas; mes algunas d' ellas, era tal la gracia que imprimían a sos moviments, la gallardia de son cós y la somrisa que sabían posar en sos llavis, obligadas (aixó apart) a parlar lo castellá, que mes que catalanas y reuseses, se las podia suposar castellanas y mes que castellanas fillas del poble del 2 de Maig.

Lo ball acabá a una hora bastant avansada de la matinata.

Diuenge vinent deu tenir lloch en totas las poblacions, la clasificació y declaració de soldats.

En dit dia deuen tots los joves que foren sortejats, ser en primer lloch medits, després regoneguts per lo Metje municipal lo qual entregará un certificat del regoneixement y per últim serán preguntats per l' Ajuntament a que exposin los motius legals que tingan per eximir-se del servey de las armas: los que pretenguin ser eximits després d' haver manifestat las causas, se ls hi entregará un certificat en que consti la reclamació y l' Ajuntament, si ho creu convenient, donará un passlo pera que ls interessats presentin los documents ó justificatius necessaris de la exempció y qual temps no pot excedir del tercer diuenge de Mars, per tenir que constar l' acort ó resolució en la sessió de dit dia.

La demanda del Ajuntament feta al jove pera que digui si té alguna causa d' exempció, deurá constar en l' acta de la sessió y en l' expedient de cada jove per diligencia deventia de firmar l' interessat y dat cas que aqueix no n' sabés, ho deurán ferho en son nom dos personas interessadas del mateix reemplás.

Devém fer observar que no será atesa cap reclamació d' exempció que no s' fassi a l' acte de ser preguntat lo jove sobre aqueix particular.

A no ser per los balls que han organisat en las respectius salons las distintis societats, podríam dir que l' Carnaval havia passat desapercbut ja que no podém deduhir que l' nostre poble no está d' humor; per que no se ns suposi mes sa pessimistas. La veritat es que tal com se van posant las cosas n' hi ha pera que l' vehí mes pacífich se desesperi. Guerras al altre costat dels Atlántich y Pacífich y aquí altres guerras que no per que no son de balas, deixam de fer menos mal, y sino que ho preguntin als empleats del Municipi que están siliats per la fam.

July Sanguily, lo célebre separatista cuba que tant ha donat que enraonar desde 'l comensament de la guerra de Cuba, acaba de ser indultat de la pena de cada perpétua que li imposà la Audiencia de la Habana. La terrible pena li ha sigut comutada ab una altra casi insignificant, tant petita que equival a poch menos que un indult total. La comutació, en efecte, ha sigut ab la d'extranyament perpétuo de la isla de Cuba, y en eumpliment del Real Decret de indult, ha sortit ja Sanguily de la presó en que estava, embarcant cap a Nova-York.

Per notable que sia un indult d'aquestes circumstancies, no li donaríam gayre importancia ni tindria en realitat interès general si no hi hagués hagut com factor influent la qualitat de súbdit nort-american que Sanguily ha ostentat, y l'interès marcadíssim que 'l Govern de Washington s'ha anat prenent, primer per la causa criminal que s'instruhí, acabant ab la esmentada sentència, després per son indult, objecte de gestions per part del Govern nort-american y de preocupació gran dels polítics yankees.

Lo mateix Decret de concessió del indult ho diu. Al donar varias rahons per demés convincents, com la de que Sanguily sofri dos anys de presó preventiva y la de que s'ha compromés a no ajudar la insurrecció, motius que si arriban a fer jurisprudencia, farán molt poch perillós, s'entén pera sos autors, la comissió dels delictes que portin aparellada la pena de cadena perpétua, lo Govern parla de que 'l govern dels Estats Units seli ha dirigit demanant lo perdó de Sanguily. Están, donchs, enterats. Lo que sentirán los altres presos per delictes semblants, que serán molts a Cuba, es no haver tingut avans d'aixecarse la precaució de fersé súbdits nort-americanos.

Aixó apart, tenint en compte la gravetat de las circumstancies, potser no es tant censurable com sembla la concessió del indult. Si en Cánovas oregut que en la situació actual era millor aixó que no pas exposar a altres perills, ella s'ho sabrà, y realment, si fos aixís, no valdria la pena un càrrech gros d'un altre que al í, com de clemencia, no es humanitari que provoqui certas fingidas ó reals indignacions.

Lo que hi ha es que pera venir a parar a aixó sobraven moltes bravatas. Quan lo primer governant d'un Estat se veu en lo cas d'arribar a tranzaccions tant poch del seu gust y del seu caràcter com aquesta, posan en ridícul al país los que continuament parlan del *leon* y de la *dignidad*, y del *honor* y de tantas altres cosas semblants. A un *leon* ab *melenas* ó sense ellas que tals cosas permet, no val la pena de ferli la clenxa. Al cap y a la fi no deshonra al débil tenir que subjectarse a las imposicions del més fort. Lo que si es humil·lant es parlar ab tant orgull de menjarsho tot pera acabar fent lo que vol un poder estranjer que desde aquí tant afectan despreciar.

Adoptis respecte dels Estats Units la actitud que 's vulgui; pero mentres los governs creguin haver de contemporanisar fins a aquestos y tants altres extréms y la opinió pública 'ls hi permet, com en realitat, agradarli ó no, los hi permet, puig tém pitjors contingencies, val més menos orgull, menos cridar, menos indignacions patrioteras. Qui no pot fer altra cosa, queda molt més dignament prenent paciència.

En los salons de las societats «El Círculo», «El Olimpo», «El Alba», y «Centro Republicano Democrático Autonomista», aquesta nit, com a darrer dia de Carnaval, hi tindran lloch lluhits balls de disfressas.

En lo sorteig dels Bonos de la «Exposició de París de 1900» que tingué lloch lo 25 de Febrer últim, obtingueren los primers premis lo números següents:

Série	Número	Francs	Centims
233	7.406	500	000
» 53	» 2.942	» 10.000	
» 275	» 7.673	» 10.000	
» 24	» 8.065	» 5.000	
» 82	» 2.724	» 5.000	
» 9	» 5.790	» 1.000	
» 81	» 8.643	» 1.000	
» 106	» 1.532	» 1.000	
» 136	» 3.381	» 1.000	
» 146	» 8.435	» 1.000	

Tots los dias llegim en la prempsa anuncis de balls y relació de las festas que se celebran ab motiu de trobarnos en plá carnaval.

Nosaltres mateixos, cumpliant ab los sagrats debers que 'l periodisme nos imposa, escrivim ratllas y més ratllas sobre 'l deslumbrador aspecte que han presentat los salons de ball y fins d'ells n'hem sortit bojós per la incitant gatzara de las mascates.

Las antigas costums dels pobles, pensant potser en los dolors que sofreix l'ánima en eixos dias de cua-

resma, inventà 'l carnaval pera desquitarse ab anticipació de las tristesses próximas.

Y 'l poble s'entregà a Terpsicore y ab ell s'embozzava d'alegría, aspirant los dorsos de la música y s'atipa de cridar ¡no 'm coneixes! ¡no 'm coneixes!

Mentres tant nostra Santa Mare la Iglesia s'vesteix de dol y plora la trista soletat a que aquestas costums la somet.

Pero 'l poble que ha caygut rendit en lo llit de flors que li presentessia las carnestoltables, s'aixeca trist y compungit; tira 'ls panyos y vesteix son cos ab lo negre sayal de la cueresma.

Los ángels ploran recordant la mort del Den Home y la culpable humanitat marxa silenciosa al temple de Jesús.

¡No 'm coneixes! ¡No 'm coneixes!

Ab lo nom de «Ecole Gaston Pæbus», s'ha constituït fa poch una agrupació de poetas y escriptors del Bearn, Bigorre y Larides, propositant fer revivre la literatura dels patois del S. O. de la Fransa.

Lo ministre d'Hisenda te en estudi una real ordre sobre 'ls recursos d'alsada interposats per regidors a quins s'instruheix expedient per distracció de fondos del Estat, y, en especial, de productes del impost de consums.

Sembla que arriban a 7.000 los regidors que están en tals condicions, y que 'l ministre ha adquirit lo convenciment de que en sa gran majoria no son responsables de distracció ó aplicació indeguda dels fondos del Estat.

Lo notable organista francès M. Eugeni Gigout ha compost una Rapsodia sobre motius populars catalans.

Aviat veurá la llum pública «La Aula Catalana», periódich nacionalista defensor de la Universitat Autómata catalana.

Segons nota que se 'ns ha facilitat per la Administració de Consums, lo recaudat ahir per varias especies puja la quantitat de 1003·27 pessetas.

Ab lo títol de Jochs Florals y Certámen científich, literari y artístich, organisats per l'Ateneo y societat d'Excursions de Sevilla, d'acort ab l'Excm. Ajuntament de dita capital, s'ha publicat lo programa, entre quins deu temas n'hi ha un, que es lo sisé, pera 'l que s'ofereix un premi d'un objecte d'art, regalo del «Círculo de Labradores y Propietarios» de dita ciutat, al que tracti millor de las «Enfermedades del olivo en Andalucía; diagnóstico, profilaxis y curación.»

SECCIO OFICIAL

Registre civil

dels dias 27 y 28 de Febrer de 1897

Naixements

Josepha Santanà Solsona, de Joan y Josepha.

Matrimonis

Joseph Borrás Banús, ab Estebania Rué Bota.— Francisco Assens Vilella, ab Anton Cavallé Boqué.

Defuncions

Joseph Masdeu Roigé, 2 mesos, Sant Tomás, 77.

Matadero Públic

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d'ahir

Classe	Nº	Kilos.	Grams	Satisfet Pts. Cts.
Bous	1	210	200	42·40
Badellas	1	125	200	25·04
Bens	49	734		146·80
Cabrítis	2	6		1·20
Tocinos	10	898		122·76
Desputllas de bestiar de llana y pel				17·50
Total deudo				355·34

SECCIO RELIGIOSA

Sant d'any.—Sant Llucio.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de S. Joan Batista (Providencia)

Continua 'l Mes de Sant Joseph, quals exercicis se celebrarán durant la Missa de las 8.

Sant de demá.—Dimecres de Cendre.

SECCIO COMERCIAL

BOLSI DE REUS

Cotisations realitzadas en lo dia d'ahir a Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	64·07	Fransas	61·70
Exterior	70·95	Cubas velles	93·63
Colonial		Cubas novas	78·76
Norts	26·50	Aduanas	93·75
Obligacions Alemanas	87	Oblig. 3 0/0 Fransa	51·05

PARIS

Exterior	59·93	Norts	
GIROS			
Paris	96·90	Londres	82

Nota de las operacions de Bolsa que 'ns ha facilitat l'agent D. Joaquim Sociats representant en aquesta plassa de la casa de Barcelona J. Marsans Roí.

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	63·97	Fransas	
Exterior	76·40	Orenses	
Amortisable	75·89	Cubas 1886	93·50
Aduanas	94	Cubas 1890	79·15
Norts	25·05	Obs. 6 0/0 Fransa	92·57
Exterior París	60·18	Obs. 3 0/0	51·50
París	26·90	Londres	31·90

TELEGRAMAS

Madrid 28.

S'ha rebut a Madrid lo següent despaign oficial de Filipinas:

Parañaque, 28.—Capitá general a. Ministre de la Guerra:

«Acabo de rebre un telegrama de Santo Domingo que 'l general Lachambre envia desde Desmarinas.

Manifesta que porta enterrats mes de quatre cents rebeldes, morts en la defensa del poble.

Afegeix que se sab que s'emportaren Aguinaldo y Estrella molt més.

Lo coronel Espián feu ahir trescents morts al enemich per haver lograt empenyel a un terreno despejat.

Passan de doscents los cadavers cremats, además dels anteriors, donchs sent inadmissible lo transport y sent perillós l'enterro, es convenient evitar la descomposició al aire lliure.—Polavieja».

Telegrafian de Bilbao dihent que 'l vapor inglés «Weforbusson», sortint d'aquell port ab rombo a Rotterdam ab 2 000 toneladas de mineral, naufragá en l' Havre anantsen a pico.

Inmediatament fou aussiliat lo barco per un remolcador, salvant la tripulació.

Se calcula lo valor del carregament en quatre mil duros.

Lo barco se dona per completament perdut.

S'ha rebut en lo Ministeri de la Guerra 'l següent telégrama oficial:

«Habana 28.—Lo general segon cabo al ministr de la Guerra.

Hostilissat Jiguani lo dia 22 per los rebeldes, tingueram un soldat ferit.

Forsas de la segona zona de Matanzas batiren altre grupo rebelde a Montes Pedroso, causantli 4 morts.

Lo tinent coronel Aguilera, en regoneixements per la Ciénaga y Las Villas, a Minagita, bati a las partidas que manan los cabecillas Alvarez y Betancourt, dispersantlas després d'una hora de foch.

L'enemich tingué set morts, abandonant vuyt cavalls morts y deu de vius, set armas de foch y catorze matxetes.

La columna tingué dos morts y 22 ferits.

En altres regoneixements a la provincia de la Habana, l'enemich tingué 4 morts y un ferit. Las columnas 3 ferits y 2 contusos.

Forsas de Sant Marcial en un regoneixement a Hoyos, riu de San Marcos y Capilla de Roble, a Pinar del Rio feren al enemich quatre morts y dos prisioners.

La columna tingué dos ferits.

Lo comandant Valbuena va batre un grupo rebelde a Paradojos, causantli quatre morts.

Lo comandant militar de Palacios en un regoneixement a Lomas de Toro, causá dos morts al enemich.

Després, a Sabans Maiz, bati als grupos de Bermudez, Suarez y Matagos, causantli 5 morts.

La columna tingué un ferit y dos contusos.

Forsas de la divisió del nort, en un regoneixement feren cinch morts.

Presentats: deu ab armas, set sense ellas.—Ahumada».

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (Per Vilanova).
 12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
 1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
 9:46 m. (per Vilanova).
 11:58 t. per id. id.
 7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9:33 m. — 1:04 t. — 3:10 t. — 7:49 y 9:37 nit.

De Mora á Reus

4:21 m. — 8:00 m. — 12:02 t. — 6:04 t. — 7:26 n.

De Reus á Tarragona

8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m. — 12:25 t. — 4:20 t. — 8:20 n.

De Reus á Lleyda

8:10 m. — 5:28 t.

De Lleyda á Reus

5:50 m. — 3:50 t.

De Reus á Vimbodí

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Vimbodí á Reus

9:58 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona

11 m. y 6:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera

(per Picamoixons y descendit de Lleyda) 7:30 n.
 De Madrid y Zaragoza 2:30 n.
 De Lleyda y Huesca 7:30 n.
 NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona los 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d'aquesta Administració los 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.
 Altra:—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de reforç á Cuba, porten també correo.

SORTIDAS

Per Barcelona á las 5:00 m.
 Per id. á las 2:00 t.
 Per Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Per id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
 Per Tarragona, directe á las 7:00 n.
 Per Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y sas líneas á las 8:00 m.
 Per Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
 Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde l dia 1 de Octubre de 1896.
 Sortidas de Reus: 4:10, 9:06 matí; 2:32 y 5:43 tarde.
 Sortidas de Salou: 4:56, 10:46 matí; 5:10 tarde y 7 nit.
 Las horas se regizen per lo meridià de Madrid.

ADMINISTRACIÓ D. CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8:30 m.
De Barcelona (per Tarragona)	8:30 m.
De id. directe	10:30 t.
De id. id.	7:30 t.

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Mars de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 21 de Mars directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràpi vapor francés

FRANCE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona per Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Mars lo vapor «Bearn»
 lo dia 26 de »

Consignataris á Barcelona, RIOL y C., Plasse de Palacio.—Barcelona.

TOS CATARROS TOS CONSTIPATS TOS SAMA TOS

Sia de sanch herpética, sia humida ó seca, provingui de peccazon ó de irritació de gola; etc., presentilos agradables é infalibles **Compriments pectorals de Miret** calman á las primeras presas, y avans d' acabar la capsa se te la radical curació per antigua y rebelde que sia, facilitant en tots cassos la expectoració admirablement. Preu de la capsa de 24 presas **catre rals**. Dipòsit en Reus, farmacia **SERRA**, Arrabal Sta. Ana, 80 y Nova, Arrabal baix Jesús, 1. Las demandas al engrós deuen dirigirse al autor **MIRET**, farmacéutich, **HOSPITAL** (Barcelona), Madrid: **SR. SANJAUME**.—Horno de la Mata, 15, Dipòsit de productes químichs.

LO SOMATENT

Diari regionalista d' avisos y noticias

Preus de suscripció

En Reus, un mes: 3 Pessetas
 En províncias trimestre: 7
 Extranjer y Ultramar: 7
 Anuncis, á preus convencionals:

Punts de suscripció

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerias d' aquesta ciutat y de fora.
 En Barcelona, Litografia Mallofré, plassa Sant Jaume, 3.
 No s retornan los originals encara que no s publicuin.